

PRAVA I OBAVEZE STANODAVACA I ZAKUPACA

HOLICOB

 Centar za podršku organizacijama
Center to Support Organizations/CENSOR

PRAVA I OBAVEZE STANODAVACA I ZAKUPACA

Impressum

Publikacija se izdaje u okviru projekta „Uslovi stanovanja i življenja u Bosni“ koji predstavlja zajedničku inicijativu Udruženja stanara regije Aros Gävle iz Švedske i Centra za podršku organizacijama iz Tuzle (CENZOR)

Autori/ce

Amela Pejđah
Sanela Džanić
Edin Osmanbegović
Esad Nazibegović
Jasminka Tadić-Husanović
Nedim Aščerić

Fotografije

Alexander Kuzmicki
Global Tenant January 2016, cover photo: Fernando Guerra

Izdavač

Centar za podršku organizacijama,
Tuzla

Za izdavača

Jasminka Tadić-Husanović

Urednica i lektorica

Jasminka Tadić-Husanović

Naslov publikacije

Prava i obaveze stanodavaca i zakupaca

Štampa

Grafik, Tuzla

Mjesto i godina izdavanja

Tuzla, 2018. godine

PRAVA I OBAVEZE STANODAVACA I ZAKUPACA

UVOD

U razvijenijim i bogatim društvima višedecenijska praksa je pokazala da visok kvalitet stanovanja ne podrazumijeva visok procenat stanova u ličnoj svojini.

Stanovanje pod zakup je dominantan oblik stanovanja u velikim gradovima Zapadne Evrope. Stoga, formalno tržište za izdavanje stanova postoji samo u razvijenim zemljama.

Stanovanje pod zakup u Bosni i Hercegovini je potpuno zanemareno u stambenim politikama.

Dosada u Bosni i Hercegovini (BiH) država interveniše samo kroz različite programe subvencija za kupovinu stana. Međutim, očigledna je neophodnost šire intervencije države i kroz ostale vidove – kontrolu cijena, gradnju stanova za izdavanje u javnoj svojini i subvencije zakupnina.

U gradovima BiH privatni investitori grade stanove za prodaju i ta gradnja je izuzetno unosna, a intervencija države je usmjerena isključivo na podsticanje kupovine, a ne i na proizvodnju stanova. Ovakve subvencije države samo podižu cijenu stanova, pa ih na taj način čini manje dostupnim.

PREDRASUDE O STANOVANJU POD ZAKUP

1. U bogatim zemljama svaki stanar je etažni vlasnik
2. Svaki stanar želi da bude etažni vlasnik
3. Posjedovanje stana obezbjeđuje viši kvalitet života

STANOVANJE POD ZAKUP U FEDERACIJI BIH

Ugovor o zakupu je regulisan članom 567. Zakona o obligacionim odnosima Federacije BiH

Stanovanje pod zakup je svaki oblik stanovanja u kojem pojedinac ili porodica nisu vlasnici objekta u kojem stanuju, već plaćaju zakupninu

PITANJE: Kako se formira cijena zakupa stana?

ODGOVOR: Ponuda + potražnja + platežna moć zakupaca

PITANJE: Ko su zakupci stanova?

ODGOVOR: Mladi i stari

Mladi zakupci su najbrojniji: studenti, mladi zaposleni, mladi bračni parovi, itd.

Najmanji procenat zakupaca čini populacija srednjih godina.

IZ SUDSKE PRAKSE

KORAK 1 – ZA ZAKUPCE I STANODAVCE

Stanodavci i zakupci svoje međusobne odnose regulišu zaključivanjem standardnog pisanog ugovora o zakupu.

**OBRAZAC UGOVORA MOŽETE
NAĆI NA WEB STRANICI CENTRA
ZA PODRŠKU
ORGANIZACIJAMA, KLIKOM NA
LINK:**

http://censorba.org/wp-content/uploads/2018/11/Ugovor-o-zakup-stana_gender-1.pdf
http://holicob.ba/wp-content/uploads/2018/11/Ugovor-o-zakup-stana_gender-1.pdf

KORAK 2 – ZA ZAKUPCE I STANODAVCE

Iako ugovor o zakupu po zakonu o obligacionim odnosima

Federacije BiH ne podliježe obaveznoj ovjeri od strane nadležne institucije, naša je preporuka da **UGOVOR O ZAKUPU OVJERITE KOD NOTARA.**

KORAK 3 – ZA STANODAVCE

Savjetujemo Vam da nakon ovjere ugovora od strane notara, kao **STANODAVAC** prijavite ugovor Poreznoj upravi, kako biste uredno platili svoju poreznu obavezu na zakup.

Samo zaključivanjem ugovora između zakupca i stanodavca mogu se zaštititi obje ugovorne strane, što im daje pravo da traže pravnu zaštitu na Sudu, u slučaju ako druga strana ne poštuje odredbe ugovora.

KORIST OD REGULISANJA ZAKUPNOG ODNOSA JE VIŠESTRUKA:

1. **Stanodavac i zakupac** bivaju zaštićeni, ukoliko bilo koja od ugovornih strana ne poštuje svoje ugovorne obaveze. Zaključivanjem ugovora su ispunjeni formalno-pravni uslovi koje propisuju zakoni i sudska praksa. Jedino uz postojanje ugovora se mogu ostvarivati prava kod nadležnog Suda.
2. Smanjuje se **siva ekonomija**, i ovakav obligacioni odnos između stanodavaca i zakupaca se stavlja u okvir pozitivnih zakonskih propisa.
3. Vladine nadležne institucije obezbjeđuju **dodatna budžetska sredstva**, budući da se prihodi od poreza na imovinu raspoređuju u budžete općina/gradova u visini iznosa od 100%.
4. Vladine nadležne institucije dolaze u posjed **statističkih podataka** o zvaničnom broju iznajmljenih nekretnina.
5. **Upravitelji zgrada** stiču uvid u vlasničku strukturu individualnih etažnih jedinica u zgradama, a u cilju efikasnijeg naplaćivanja naknada za zajedničko održavanje i upravljanje zajedničkim dijelovima i uređajima zgrade.

PORESKA POLITIKA U BiH

Zakon o porezu na dodatnu vrijednost (PDV) BiH, reguliše u članu 25., da se PDV ne plaća na promet usluga zakupa stanova, ako se stanovi koriste za stambene potrebe. S druge strane, tzv. mali stanodavci su u obavezi da plate porez na dohodak građana u iznosu od 10%, kao i porez na imovinu, tako da se u konačnici najveći broj ugovora o zakupu stana ne ovjerava tj. stanodavac izbjegava izmirivanje obaveze plaćanja poreza.

PODSJETNIK ZA STANODAVCA I ZAKUPCA

Da li imate zaključen ugovor o zakupu?

Ako je vaš odgovor potvrđan, da li ste ovjerali ugovor kod notara?

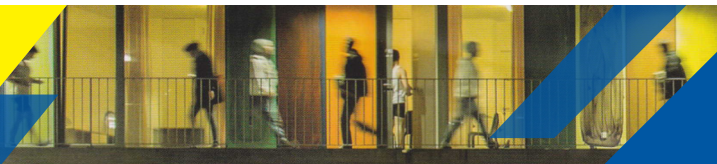
PODSJETNIK ZA STANODAVCA

Da li ste platili porez na zakup?

Ako niste, slijedite upute:

Zakon o porezu na imovinu, nasljeđe i poklon Tuzlanskog kantona (Sl. novine TK broj 14/9, čl.5) reguliše da se porez na imovinu plaća na godišnjem nivou, u paušalnom iznosu za stan koji se izdaje pod zakup, u iznosu od 1 KM po 1 m².

Prijavu poreza na imovinu izvršavate popunjavanjem obrasca PR-I, dostupnim na linku http://www.pufbih.ba/v1/public/upload/obrasci/7b583-pr_i_int.pdf, a potom ličnom prijavom kod Kantonalne poreske uprave, Porezna ispostava Tuzla, adresa Rudarska ulica, broj 72.

**VISINA GODIŠNJEG IZNOSA ZA
UPLATU POREZA NA STAN
VELIČINE 54 m/2, ZA
STANODAVCA SE DOBIJA NA
SLIJEDEĆI NAČIN:**

**54 m/2 x 1 KM
= ukupno 54 KM
za 12 mjeseci, ili**

**ako se stan izdaje npr. na 3
mjeseca: 54 KM/12 mjeseci =
4,5 KM za 1 mjesec x 3
mjeseca = ukupno 13,5 KM za
3 mjeseca**

*Zakon o porezu na imovinu
Kantona Sarajevo, čl.6* reguliše
da se porez na imovinu plaća u
godišnjem paušalnom iznosu, za
stan koji se izdaje, npr. površine
do 150 m/2, u iznosu od 3 KM po
1 m/2 korisne površine.

Prijavu poreza na imovinu
izvršavate popunjavanjem
obrasca PR-I, dostupnim na linku
[http://www.pufbih.ba/v1/public/
upload/obrasci/7b583-
pr_i_int.pdf](http://www.pufbih.ba/v1/public/upload/obrasci/7b583-pr_i_int.pdf), a potom ličnom
prijavom kod Kantonalne

poreske uprave, Porezna
ispostava Sarajevo (npr. Općina
Novi Grad, adresa Bulevar M.
Selimovića broj 87, zgrada
Općine Novi Grad).

**VISINA GODIŠNJEG IZNOSA ZA
UPLATU POREZA NA STAN
VELIČINE 54 m/2, ZA
STANODAVCA SE DOBIJA NA
SLIJEDEĆI NAČIN:**

**54 m/2 x 3 KM = ukupno 162
KM za 12 mjeseci, ili**

**ako se stan izdaje npr. na 5
mjeseci: 162 KM/12 mjeseci =
13,5 KM za 1 mjesec x 5
mjeseci = ukupno 67,50 KM za
pet mjeseci.**

Obaveza plaćanja poreza po
osnovu izdavanja stanova, i
potpuna nezainteresovanost
države za sudbinu kako
zakupodavaca tako i
zakupoprimalaca, je rezultirala
time da većina zakupodavaca
izbjegava da plati porez.

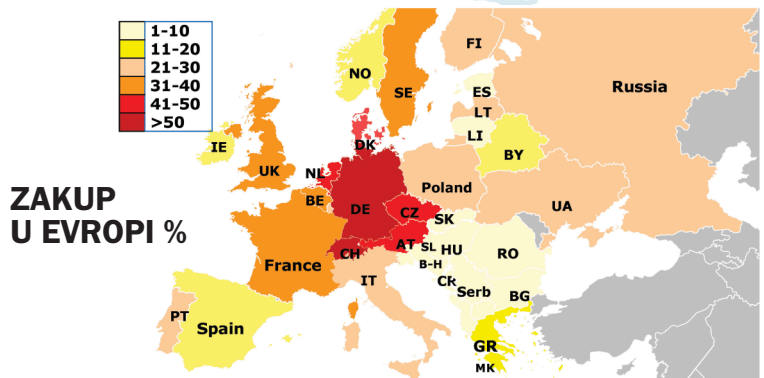
PREGOVARAJTE KOD CIJENE ZAKUPNINE!

U Švedskoj, 90% svih zakupnina nastaje kao rezultat pregovaranja stanodavaca (javnih i privatnih) i udruženja (pod)stanara.

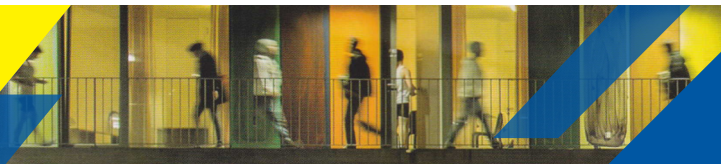
U okviru projekta HOLICOB (Housing and Living Conditions in Bosnia), uz finansijsku podršku švedske Međunarodne razvojne agencije i Olof Palme međunarodnog centra, a po uzoru na iskustva i praksu HOLICOB partnera iz Švedske, Udruženja stanara regije Aros-Gävle, obezbijedena je besplatna pravna pomoć kod sklapanja ugovora i drugih pitanja u oblasti zakupa stanova.

ZA BESPLATNU PRAVNU POMOĆ SE MOŽETE OBRATITI ZAJEDNIČKOJ ADVOKATSKOJ KANCELARIJI AMELA PEJDAH & SANELA DŽANIĆ, IZ TUZLE, PUTE M E-MAIL ADRESE: adv.pejdah.dzanic@gmail.com

Važno je i dalje podizati svijest i raditi na sprječavanju diskriminacije zasnovane na rodnoj neravnopravnosti, te određenih grupa zakupaca i stanodavaca, kao što su npr. osobe sa invaliditetom, pripadnici Romske populacije, LGBT osobe, samohrane majke, itd.

KAKO BISMO STVORILI PRETPOSTAVKE ZA REALIZACIJU NAŠE PREPORUKE da se na nivou Bosne i Hercegovine usvoji Zakon o socijalnom stanovanju i uspostave instrumenti stambene politike u gradovima u BiH, **CENTAR ZA PODRŠKU ORGANIZACIJAMA (CENZOR)** će u okviru projekta **HOLICOB** i dalje stremiti ka ostvarenju slijedećih ciljeva:

- Doprinositi izradi dugoročne strategije uslova stanovanja i življenja, u Tuzli i Sarajevu
- Pružati nove perspektive u oblasti stanovanja i življenja, koristeći kompetencije organizacija civilnog društva
- Ostvarivati jak uticaj kroz debate, vezane za stanovanje i življenje
- Uključivati mlade, kako bi bili aktivni u procesima obezbjeđivanja boljih uslova stanovanja i življenja

U partnerstvu sa **UDRUŽENJEM STANARA REGIJE AROS GÄVLE**, švedskim partnerom u okviru projekta **HOLICOB**, zalažemo se za:

- Međusobno sticanje boljeg uvida u kulturni, društveni i finansijski aspekt stanovanja
- Uporedni rad na stručnom planu
- Razmjenu iskustava među mladima
- Kreiranje Savjetodavnog odbora na internetu
- Izradu dugoročne strategije stanovanja

Partneri

Udruženje stanara regije Aros
Gävle, Švedska
Udruženje etažnih vlasnika Tuzla

Sjedište

Centar za podršku
organizacijama
Turalibegova 22/105
75000 Tuzla
T +387 35 257 187
E-mail: cursorba@gmail.com
www.cursorba.org
www.holicob.ba

***Ova publikacija je napravljena
uz finansijsku pomoć švedskih
Međunarodnih organizacija -
agencije za razvoj i saradnju
(SIDA) i Olof Palme
međunarodnog centra (OPC).
SIDA i OPC nisu učestvovali u
pravljenju publikacije i
odgovornost za sadržaj snosi
Centar za podršku
organizacijama.***

**ZAHVALJUJEMO SE
DONATORU**

Radijski partner:

www.cursorba

PRAVA I OBAVEZE STANODAVACA I ZAKUPACA

Centar za podršku organizacijama (CENZOR) je udruženje koje je registrovano u Tuzli u martu 2014. godine. Tokom dugogodišnje saradnje i partnerstva osnivača CENZOR-a sa Udruženjem stanara švedske regije Aros-Gävle, potekla je inicijativa švedskog partnera o osnivanju CENZOR-a, kako bi se doprinosilo kvalitetu stanovanja i življenja u Bosni i Hercegovini.